

Kunnanhallitus
Kunnanhallitus

§ 298
§ 103

11.08.2020
02.03.2021

Kittilän kunnan esitys Digi- ja väestötietovirastolle väestötietojärjestelmän aluejaon muuttamiseksi Kittilän kunnassa

268/03.03/2020

Khall 11.08.2020 § 298

(Lisätietoja: Kunnanjohtaja Antti Jämsén, puh. 040 745 9830)

Digi- ja väestötietovirasto edistää yhteiskunnan digitalisaatiota, turvaa tietojen saatavuutta ja tarjoaa palveluja asiakkaiden elämäntapahtumiin. Viraston tehtävänä on osaltaan näyttää suuntaa, uudistaa yhteiskuntaa ja tukea kansalaisten asiointia julkisen hallinnon kanssa. Tavoitteekseen virasto ilmoittaa Suomen tekemisen entistä sujuvammin toimivaksi yhteiskunnaksi, jossa digitalisaatio on yksi keskeinen keino.

Sujuva yhteiskunta tarvitsee ajantasaisia ja toimintaansa helpottavia tietoja reaaliaikaisesti. Kittilän kunta kokee sujuvuuden kannalta isona ongelmana nykyisen rekisteröintikäytännön, koska väestötietojärjestelmästä ei saada ajantasaista tietoa niistä sadoista kunnan asukkaista, jotka asuvat vapaa-ajan asunnoiksi luokitelluissa rakennuksissa.

Kittilän kunnassa on 3 800 vapaa-ajan asuntoa, joissa asuu ympäri- vuotisesti satoja kunnan alueella ja lähiseudulla työskenteleviä ihmisiä. Ennen vuotta 2014 näissä asunnoissa asuvat kuntalaiset rekisteröitiin kiinteistöjen asukkaiksi samalla tavoin kuin vakituksessa asuinkäytössä olevien asuntojen asukkaat. Tuolloin asia ei ollut kunnan kannalta millään tavoin ongelmallinen.

Korkeimman hallinto-oikeuden vuonna 2013 (3013/2013) antaman päätöksen jälkeen Väestörekisterikeskus antoi silloisille maistraateille ohjeen, jonka mukaan vapaa-ajan asunnoissa asuvia ei saanut enää rekisteröidä kiinteistöjensä asukkaiksi, vaan heidät rinnastettiin henkilöihin, joilla ei ollut vakinaista asuntoa.

Kun asukkaille voitiin rekisteröidä järjestelmään postiosoite, niin asian oletettiin olevan kunnossa. Näin se ei kuitenkaan ollut. Asunnottomiksi rekisteröidyille kuntalaisille tuli ongelmia luottokorttien ja pankkipalvelujen saannissa ja verkkokaupan toimivuudessa, koska palveluja tuottavat yritykset päivittävät asiakasrekisterinsä suoraan väestötietojärjestelmästä, jossa asiakkaat oli luokiteltu asunnottomiksi.

Kunnalle rekisteröinnistä on aiheutunut monenlaista hankaluutta. Esimerkiksi asukastilastot ovat virheellisiä ja oppilastilastot sekä päiväkotihoitopaikkoja tarvitsevien määrät joudutaan selvittämään manuaalisesti. Palo- ja pelastustoimi ei vahinkotilanteessa saa pelkän postiosoitteen perusteella tarvitsemiaan tietoja vahinkokohteesta.

Myös valtakunnalliset tilastot vääristyvät. Esimerkiksi Tilastokeskuksen taajamatilastossa kerrotaan, että Kittilän kunnan vuoden 2017 asukasmäärästä 6 421 on 492 sellaista asukasta, joilla ei ole asuinpaikkansa koordinaattitietoja. Kuitenkin nämä asukkaat, yli 7.5 % koko kunnan asukasmäärästä, asuvat pääosin Levin alueella ja heidät pitäisi laskea Sirkan taajaman asukkaiksi.

Kittilän kunta on tehnyt ongelmien poistamiseksi esityksiä vapaa-ajan asunnoissa asuvien rekisteröimiseksi entiseen tapaan kiinteistöjensä asukkaiksi, mutta esitykset eivät ole johtaneet tulokseen. Kunnalle on ilmoitettu, että rekisteröinti ei onnistu ilman asunnon käyttötarkoituksen muutosta. Samalla on ilmoitettu, että lakia on muutettu ja muutosprosessia helpotettu. Helpotuksilla ei kuitenkaan ole Kittilän osalta ollut juurikaan merkitystä, sillä muutokset on tarkoitettu pääasiassa haja-asutusalueille eikä asemakaava-alueille, joilla valtaosa kunnan vapaa-ajan asunnoista sijaitsee.

Voimassa olevan valtioneuvoston asetuksen (25.2.2010/128) 28 §:n mukaan väestötietojärjestelmän aluejakojen lisäksi väestötietojärjestelmään voidaan tallettaa järjestelmän tietoja hyväksikäyttävien julkisyhteisöjen ilmoittamat muut hallinnolliset aluejaot.

Edellä sanottuun viitaten Kittilän kunnalla on perusteet saada tarvitsemansa vapaa-ajan asuntoja koskeva uusi aluejako, minkä vuoksi väestötietojärjestelmään tulisi tehdä Kittilän kunnan kohdalle sellainen uusi hallinnollinen jako, joka käsittäisi vapaa-ajan asunnoissa asuvat ja johon rekisteröitäisiin niin vapaa-ajan rakennukset ja huoneistot sekä niissä asuvien asukkaiden henkilötiedot samassa laajuudessa kuin tiedot rekisteröidään vakinaisesti asutuissa rakennuksissa olevien henkilöiden kohdalla.

Tällaisen muutoksen jälkeen vapaa-ajan asunnoissa asuvat eivät olisi enää asunnottomia, vaan kunnan asukkaita, joiden asumismuoto vain poikkeaisi perinteisestä asumismuodosta.

Väestötietojärjestelmään on rekisteröity muitakin erikoisryhmiä. Esimerkiksi laitoksissa asuvat kuntalaiset on rekisteröity järjestelmään laitoskohtaisesti. Laivoissa asuvalla merenkulkijaväestöllä on laivakohtaiset tunnisteen. Ulkomaiden lähetystöissä työskentelevät henkilöt rekisteröidään Suomessa olevan kotikuntansa asukkaiksi lähetystökohtaisesti. Ei pitäisi olla teknistä ongelmaa rekisteröidä Kittilän kunnassa sijaitsevissa vapaa-ajan asunnoissa asuvat omaksi hallin-

nolliseksi ryhmäkseen kiinteistökohtaisesti.

Esitetty uudistus ei olisi ristiriidassa aiemmin mainitun KHO:n päätöksen kanssa. Pelkästään ryhmän nimi ”Vapaa-ajan asunnoissa asuvat” kertoisi, että kysymys on kunnan asukkaista, joiden asumismuoto poikkeaa tavanomaisesta.

Muutoksen jälkeen kunta pystyisi hyödyntämään digitalisointia entistä tehokkaammin saadessaan Levin taajaman tiedot suoraan järjestelmästä. Palvelutarpeiden arviointi, palvelujen suunnittelu ja muun muassa etätyömahdollisuuksien edistäminen onnistuisi aiempaa sujuvammin. Manuaaliset lisäselvitykset tulisivat tarpeettomiksi. Pelastustoimi saisi vahinkokohteesta tarvitsemansa rakennus- ja asukastiedot suoraan järjestelmästä. Asukkaat itse pääsisivät eroon heidän elämänsä hankaloittavasta asunoton -roolistaan.

Kunnanjohtaja:

Kittilän kunta pyytää, että Digi- ja väestötietovirasto toteuttaisi kunnan julkisyhteisönä tarvitseman uuden hallinnollisen aluejaon mahdollisimman pian ja esittää, että väestötietojärjestelmään tehtäisiin Kittilän kunnan kohdalle sellainen uusi hallinnollinen jako, joka käsitelisi vapaa-ajan asunnoissa asuvat ja johon rekisteröitäisiin niin vapaa-ajan rakennukset ja huoneistot sekä niissä asuvien asukkaiden henkilötiedot samassa laajuudessa kuin tiedot rekisteröidään vakinaisesti asutuissa rakennuksissa olevien henkilöiden kohdalla.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Tauko pidettiin klo 14.20-14.30.

Khall 02.03.2021 § 103

Digi- ja väestötietovirasto on antanut vastauksen asiassa Kittilän kunnalle 18.2.2021 päivätyssä kirjelmässä. Sen mukaan tällä hetkellä väestötietojärjestelmän hallintoaluetietoihin ei ole mahdollista tallentaa kiinteistökohtaisia asumistietoja.

Väestötietojärjestelmän nykyisessä rakenteessa yksittäisen henkilön asumisen kiinteistö- rakennus ja huoneistokohtaisia tietoja ei voida tallentaa myöskään olinpaikkaan. Henkilön olinpaikan mukaisen kiinteistö, rakennus ja huoneistoyhteyden lisääminen edellyttäisi huomattavia muutoksia väestötietojärjestelmän tietokantaan ja sovellukseen. Tällaisia muutoksia ei ole mahdollista toteuttaa kuntakohtaisesti.

Teoriassa voisi olla mahdollista perustaa uusi ryhmä Vapaa-ajan asunnoissa asuvat, mutta tämä ei auttaisi ongelmissa, joita kunnan pelastustoimelle aiheutuu kiinteistökohtaisten tietojen puuttumisesta.

Digi- ja väestötietoviraston mielestä tällä hetkellä voimassa olevien sääntöjen pohjalta ainoa toimiva ratkaisu on se, että rakennusten käyttötarkoitus muutetaan ja rakennukseen lisätään huoneisto. Tällöin asukkaat voidaan merkitä asumaan huoneistossa ja kunnan toimijat saavat väestötietojärjestelmän tietojen kautta tarkkan kuvan kiinteistökohtaisesta asukasluvusta ja rahoituslaitokset tiedon henkilön vakinaisesta asuinpaikasta.

Vs. kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus päättää merkitä tiedoksi Digi- ja väestötietoviraston antaman vastauksen ja tyytyä siihen, koska asiaan ei voida hakea muutosta valittamalla.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.
